Notranjski park

Raba tal na prehranjevališčih žerjavov (*Grus grus*) na Cerkniškem polju

Kratko poročilo za leto 2022

Rudi KRAŠEVEC

Cerknica, marec 2023

Life

NATURA 2000

Life for SEEDS

Naslov dokumenta:
Raba tal na prehranjevališčih žerjavov (Grus grus) na Cerkniškem polju – kratko poročilo za leto 2022

Organizacija in priprava dokumenta:
Notranjski Regijski Park
Tabor 42, 1380 Cerknica

Kontakt: info@notranjski-park.si

Podatki o financerjih:
Dokumentacija je nastala v okviru projekta **LIFE FOR SEEDS - LIFE20 NAT/SI/000253,** ki ga sofinancirata Evropska unija in Sigrid Rausing Trust**.**

Dokument pripravil:
Rudi Kraševec

Kontakt: rudi.krasevec@notranjski-park.si

Fotografija na naslovnici: Žerjavi na pašniku Retje. (foto: Bogo Kraševec)

Priporočeno citiranje:

Kraševec, R. (2023): Raba tal na prehranjevališčih žerjavov (G*rus grus*) na Cerkniškem polju – kratko poročilo za leto 2022. Notranjski regijski park, Cerknica. 6 str.

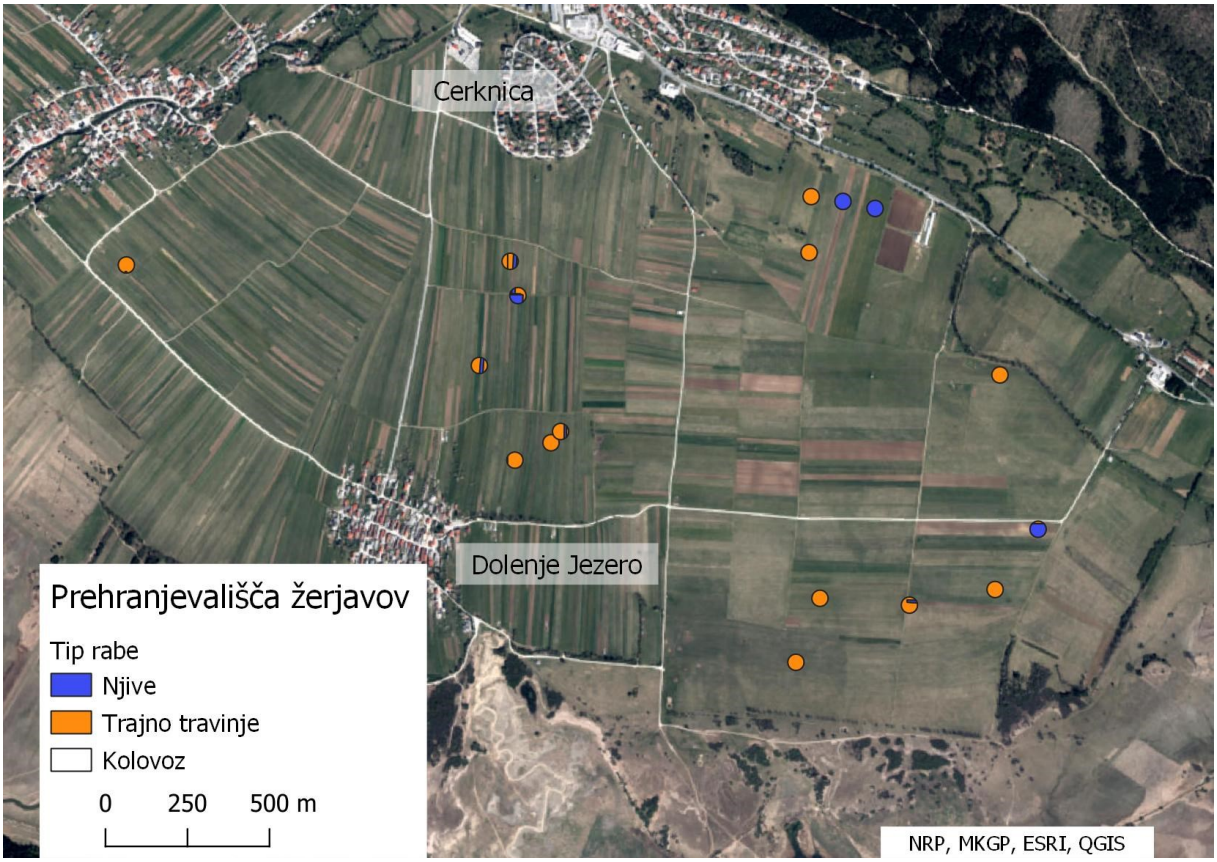
Kazalo

Kazalo 2
1. Metode 3
2. Rezultati 4
2.1. Pojavljanje tipov rabe in delež površine okoli dejanskih lokacij 4
2.2. Pojavljanje tipov rabe in delež površine okoli naključnih lokacij 4
2.3. Število osebkov glede na tip rabe 5
3. Diskusija 6
Viri 6

1. Metode

Analiziranih je 17 lokacij opažanj žerjavov tekom jesenske selitve 2022. Poleg lokacije je bilo zabeleženo tudi število žerjavov (n=2491). Podatki so zbrani v poročilu selitve žerjavov v letu 2022 (Bordjan in Kraševec, 2023). Poleg lokacij kjer so bili opaženi žerjavi smo analizirali še 17 naključni lokacij na območju prehranjevališč.

Okoli vsake lokacije je bil zarisan krog s polmerom 25 m, znotraj katerega smo izračunali površino posamezne rabe glede na Register dejanske rabe Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

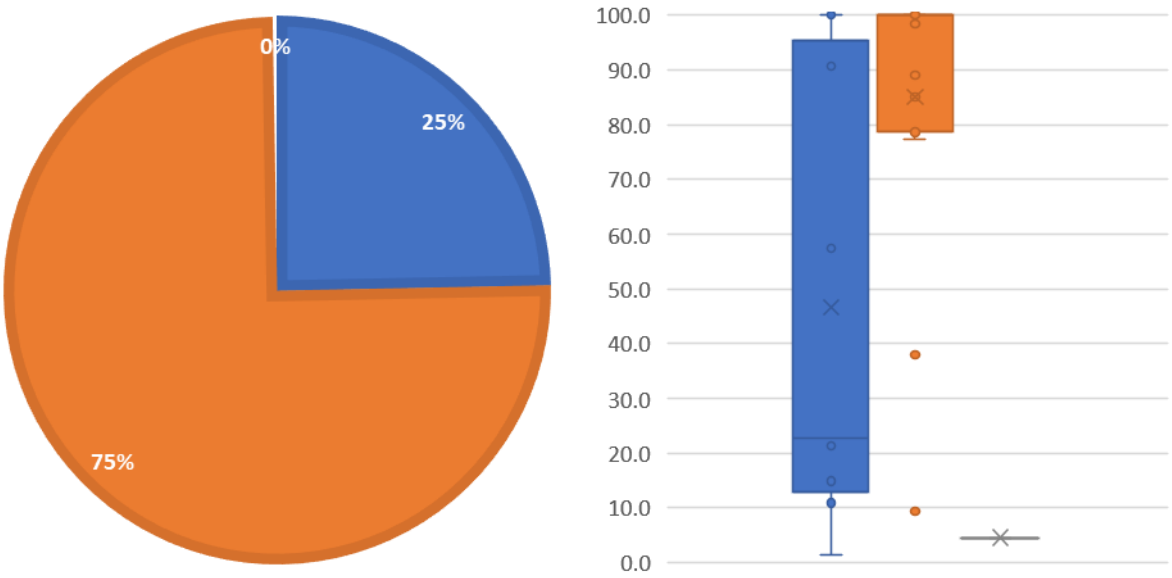
Slika 1: Zemljevid območja na katerem je bilo opazovano prehranjevanje žerjavov.

2. Rezultati

2.1. Pojavljanje tipov rabe in delež površine okoli dejanskih lokacij

Trajno travinje (Raba 1300) se v okolici prehranjevališč nahaja najpogosteje, in sicer v 88 %, njivske površine (Raba 1100) se pojavljajo v 53 %, kolovozi (Raba 3000) pa v 6 %. Skupno njivske površine obsegajo 25 % in trajno travinje 75 % površin okoli lokacije žerjavov. Površina kolovozov je zanemarljiva (Slika 2 – levo).

Razpon deležev tipa rabe se razlikuje med lokacijami in glede na tip rabe. Trajno travinje običajno obsega med 80 % in 100 %, v povprečju 85 %, površine okoli lokacije. Njivske površine pa praviloma obsegajo med 12 % in 95 %, v povprečju 48 %. Mediana vrednost je pri njivah pri 22 % in pri trajnem travinju skoraj približno 99 % (Slika 2 – desno).

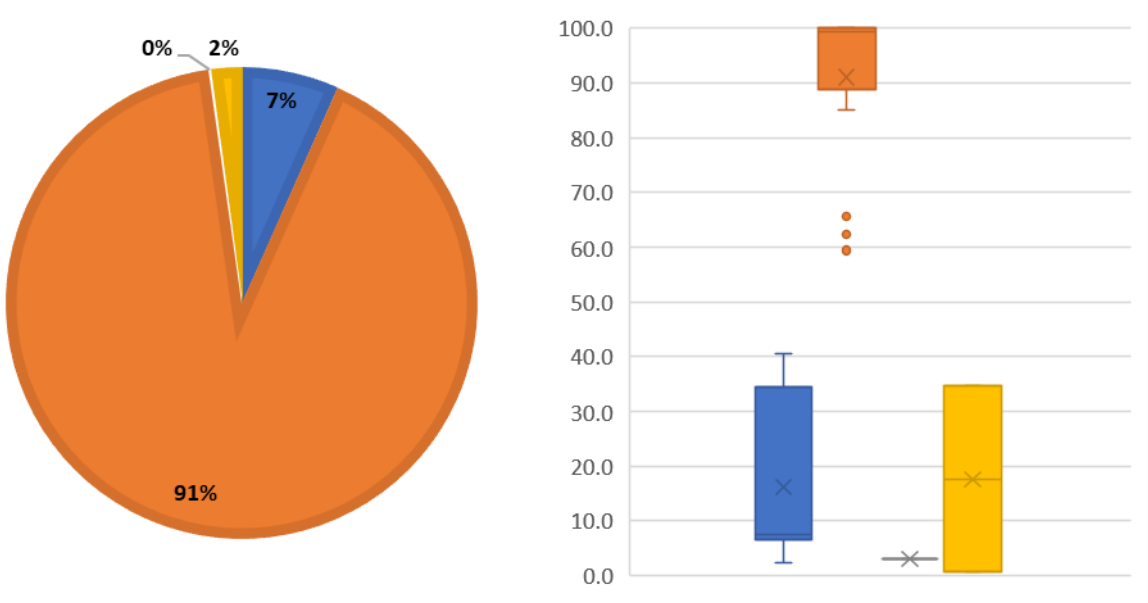

Slika 2: (Levo) Razmerje skupnih površin posameznega tipa rabe v odstotkih (%). (Desno) Razpon deležev tipov rabe na posameznih lokacijah v odstotkih (%), z označenim povprečjem (X) in mediano vrednostjo. Modra – njive, oranžna – trajno travinje, siva – kolovoz.

2.2. Pojavljanje tipov rabe in delež površine okoli naključnih lokacij

V okolici naključnih točk prevladuje trajno travinje, ta tip rabe se v okolici prehranjevališč okoli vsake naključne točke (100 %), sledijo njivske površine, ki se pojavljajo v 41 %, drevesa in grmičevja (Raba 1500) v 12 %, ter zemljišča v zaraščanju (Raba 1410) v 6 %. Skupno njivske površine obsegajo 7 %, drevesa 2 %, zemljišča v zaraščanju < 1 % in trajno travinje 91 % površin okoli naključnih lokacij (Slika 3 – levo).

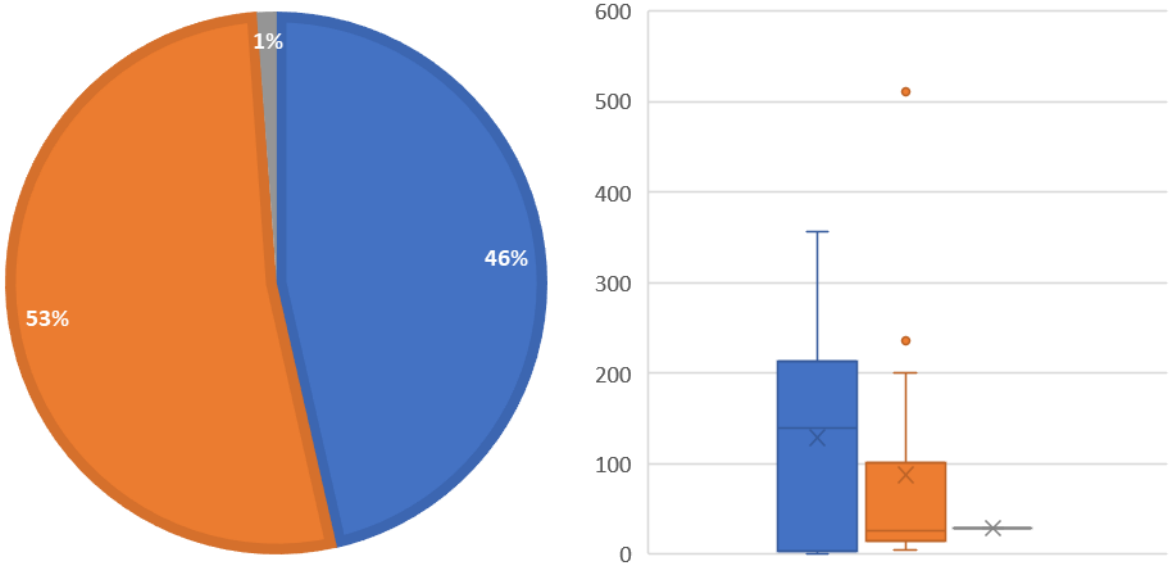
Na naključnih lokacijah trajno travinje običajno obsega med 89 % in 100 %, v povprečju 91 %, površine. Njivske površine pa praviloma obsegajo med 8 % in 34 %, v povprečju 17 %. Mediana vrednost je pri njivah pri 8 % in pri trajnem travinju skoraj približno 99 % (Slika 3 – desno).

Slika 3: (Levo) Razmerje skupnih površin posameznega tipa rabe v odstotkih (%). (Desno) Razpon deležev tipov rabe na naključnih lokacijah v odstotkih (%), z označenim povprečjem (X) in mediano vrednostjo. Modra – njive, oranžna – trajno travinje, siva – zemljišče v zaraščanju, rumena – grmičevje in drevje.

2.3. Število osebkov glede na tip rabe

Če poleg tipa rabe upoštevamo tudi število osebkov, ki so bili na izbrani lokaciji opazovani je razvidno, da se je 46 % osebkov nahajalo na njivskih površinah in 53 % na trajnem travinju (Slika 4 – levo). V povprečju je število osebkov večje na njivskih površinah (130 os.) kot na trajnem travinju (90 os.). Velika razlika pa je v mediani vrednosti med njivskimi površinami (140 os.) in trajnim travinjem (30 os.) (Slika 4 – desno).

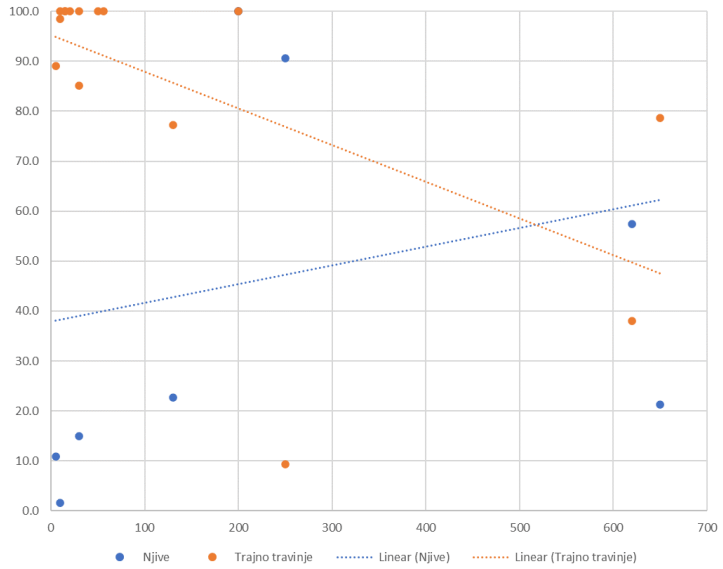

Slika 4: (Levo) Razmerje števila osebkov glede na tip rabe v odstotkih (%). (Desno) Razpon števila osebkov na posameznih tipih rabe v odstotkih (%), z označenim povprečjem (X) in mediano vrednostjo. Modra – njive, oranžna – trajno travinje, siva – kolovoz.

3. Diskusija

Travniške površine se na prehranjevališčih pojavljajo večkrat, so večjega obsega kot njivske in pogosteje obsegajo celotno okolico prehranjevališč žerjavov. Vendar se praviloma večje število ptic pojavlja na njivskih površinah kot na travinju.

Iz razmerja med tipom površin in številom osebkov je razvidno, da so manjše jate praviloma na travinju, večje jate pa so na površinah kjer je delež njiv večji (Slika 5).

Slika 5: Razmerje med številom osebkov (os x) in deležem tipa rabe (os y), z označenim linearnim trendom. Modra – njive, oranžna – trajno travinje.

S primerjavo naključne in opažene dejanske rabe prostora je razvidno, da žerjavi izbirajo lokacije v bližini njivskih površin.

Na območju analize so površine opredeljene kot trajno travinje predvsem intenzivni travniki in travniki. Posledično so to verjetno površine z bolj skoncentriranimi prehranskimi viri, ki so pomembni za energetske zaloge tekom selitve žerjavov.

Viri

Bordjan, D. in Kraševec, R. (2023). Prelet žerjava (*Grus grus*) jeseni 2022. Kratko poročilo za opazovalce. 9 str.